

Ćwiczenie nr 1

Wprowadzanie danych do systemu

W ćwiczeniu należy stworzyć 3 ankiety inwentaryzacyjne, które posłużą do dalszych ćwiczeń. Celem jest przećwiczenie wprowadzania danych do Bazy.

1. Logujemy się jako gmina
2. Zakładka ***Nowa ankieta*** (druga od lewej w pasku zakładek)
3. Z prawego panelu ***Dodaj nowe dane*** i wypisujemy ankietę:
 - Pola ***Data obowiązywania inwentaryzacji*** razie nie ruszamy
 - Pole adres budynku można wybrać dowolnie – proponuję po kolei, pierwsze z brzegu
 - Jeden adres należy dodać poprzez „***Dodaj nowy adres***”
 - Typ budynku – 1,2 jednolokalowy, 3 wielolokalowy
 - Dalej typ budynku mieszkalny. Ten wybór nie ma większego znaczenia z punktu widzenia prowadzonych ćwiczeń.
 - Rok budowy budynku – dowolny, ale może być najstarszy
 - Ogrzewana powierzchnia - odpowiednio 50,100,150 (też bez większego znaczenia)
 - Kubatury nie trzeba (nie jest obowiązkowe)
 - Rodzaj ogrzewania – 2 budynki ogrzewanie ma paliwa stałe, po 1 szt. kotła pozaklasowego oraz i 1 budynek ogrzewanie gazowe
 - Rodzaj i ilość stosowanego opału – obowiązkowo należy podać rodzaj paliwa w wypadku paliw stałych – ma to wpływ na wskaźniki. Ilość nie jest obowiązkowa, ale można wpisać. **Wybór paliwa związany jest z prawidłowym wyliczeniem emisji dlatego jest to pole obowiązkowe.**
 - Przygotowanie CWU pole fakultatywne, bez gwiazdki.
 - OZE – w 1 adresie wybrać Tak i wskazać instalację.
 - Przeprowadzona termomodernizacja – w 1 adresie wybrać Tak i wskazać zakres
 - Planowana termomodernizacja, planowane OZE, nowe źródło ciepła – NIE WIEM
 - Źródło pozyskanych danych - Dane od Właściciela

Każdy z uczestników powinien stworzyć 3 ankiety na potrzeby dalszych ćwiczeń.

Ćwiczenie 2

Edycja istniejących danych pod wybranym adresem.

W ćwiczeniu należy dokonać edycji danych w 1 adresie ze względu na uzupełnienie braków, korektę danych, (adres z ogrzewaniem gazowym).

Wracamy do menu głównego zakładki **Adresy Inwentaryzacji**.

- W polu filtra **Istnieją inwentaryzacje po adresem** wybieramy **tak**
- klikamy **Szukaj**.
- W liście adresów pod filtrem pojawią się tylko wprowadzone 3 adresy – **ćwiczenie wykonamy na adresie z ogrzewaniem gazowym**.
- Aby przejść do edycji, należy przy wybranym adresie kliknąć znaczek 3 kresek znajdujący się po prawej stronie adresu.
- Adres rozwinie się poniżej listy adresowej.
- Klikamy ikonkę ołówka. W tym momencie możemy przystąpić do edycji wpisu.

Uwaga! Jest to edycja danych, nie tworzenie nowej wersji inwentaryzacji pod wybranym adresem. Używamy tej opcji gdy chcemy coś dopisać lub zmienić. Jeśli zaszły jakieś istotne zmiany pod tym adresem, np. wymiana ogrzewania lub termomodernizacja to do tego służy zagadnienie z ćwiczenia nr 3.

- Zmieniamy ogrzewaną powierzchnię **+20m²** do istniejącej wartości.
- Klikamy przycisk **Zapisz**
- Klikamy przycisk **Wróć do listy**

Ćwiczenie 3

Aktualizacja inwentaryzacji pod wybranym adresem – zmiana źródła ogrzewania

W ćwiczeniu należy dokonać aktualizacji 2 adresów, w których stworzyliśmy ankiety z ogrzewaniem na paliwo stałe. Aktualizację należy robić zawsze, gdy otrzymamy informację o wymianie źródła ogrzewania na nowe.

Z tą operacją Użytkownicy mieli najwięcej problemów.

- Wśród wprowadzonych adresów wybieramy jeden, który ma ogrzewanie na paliwo stałe. Wchodzimy w wybrany adres tak samo jak w ćwiczeniu 2 (do trybu edycji).
- Następnie klikamy przycisk **Dodaj nowe dane dla tej lokalizacji**.
- Ankieta przechodzi w tryb edycji.
- W pierwszej kolejności wpisujemy **Data obowiązywania inwentaryzacji** jako datę, od której obecne jest nowe źródło ogrzewania, **np. 10.10.2018**

- Przechodzimy do korekty ankiety o zmianę systemu grzewczego. Ankieta trzyma dane z 1 wersji inwentaryzacji, w związku z czym należy poprawić jedynie zmiany i nie trzeba jej wypisywać od początku.
- Rodzaj ogrzewania stosowanego w budynku/lokal - najpierw odkliknąć paliwa stałe a następnie zaznaczyć ogrzewanie **gazowe** a w przypadku drugiego adresu **olejowe**
- Kliknąć **Zapisz**
- Kliknąć **Wróć do listy**

Na liście adresów poniżej filtra w polu **Historia inwentaryzacji** powinien pojawić się drugi wiersz z informacją, od kiedy obowiązuje wersja po zmianie ogrzewania. Pierwsza wersja inwentaryzacji automatycznie otrzymała datę do, tożsamą z datą od.

Jest to największa zmiana wprowadzona z początkiem 2018 roku. Wcześniej proces był bardziej skomplikowany i aby utworzyć historię pod danym adresem należało:

1. Odnaleźć adres
2. Wejść w tryb edycji
3. Wpisać datę do
4. Zapisać
5. Kliknąć Dodaj nowe dane dla tej lokalizacji
6. Wpisać datę od
7. Zmienić rodzaj ogrzewania
8. Zapisać

Ćwiczenie 4

Aktualizacja inwentaryzacji pod wybranym adresem - termomodernizacja

Robimy dokładnie to samo co w ćwiczeniu 3, tylko zamiast na rodzaju ogrzewania skupiamy się na wprowadzeniu danych nt. termomodernizacji.

1. Na liście wyszukujemy 2 adres z paliwem stałym
2. Wchodzimy w tryb edycji
3. Klikamy **Dodaj nowe dane dla tej lokalizacji**
4. Ankieta wchodzi w tryb edycji
5. Zmieniamy dane dotyczące termomodernizacji, tzn. na pytanie czy została przeprowadzona termomodernizacja odpowiadamy tak i zaznaczamy ocieplenie ścian.
6. Klikamy **Zapisz**
7. Sprawdzamy, czy w Historii inwentaryzacji są 2 wpisy
8. Wracamy na listę inwentaryzacji

Ćwiczenie 5

Raportowanie danych – raport danych z inwentaryzacji

Ćwiczenie ma na celu pokazać metodykę generowania raportów oraz zasadność stosowania filtrów

- Wybieramy zakładkę **Raporty**
- Wybieramy **Raport danych z inwentaryzacji**
- Nie zakładając żadnych filtrów klikamy **Pobierz xlsx**
- Generujemy kolejny raport (ten sam)
- W filtrze **Stan na dzień** wpisujemy datę sprzed wymiany źródła ogrzewania w adresie nr 1, czyli **np. 8.10.2018**
- Klikamy **Pobierz xlsx**
- Otwieramy obydwa raporty i porównujemy różnice

Ćwiczenie 6

Raportowanie danych – Raport porównawczy wielkości emisji

- Wybieramy zakładkę **Raporty**
- Wybieramy **Raport porównawczy wielkości emisji**
- W polu **Data od** wybieramy datę wcześniejszą niż data wprowadzenia zmiany ogrzewania w adresie 1, czyli **np. 8.10.2018**
- W polu **Data do** zostawiamy datę bieżącą.
- Nie zakładając żadnych innych filtrów klikamy **Pobierz xlsx**
- Otwieramy raport celem porównania redukcji emisji poszczególnych substancji

Ćwiczenie 7

Raportowanie danych – Raport ilości zlikwidowanych kotłów na paliwo stałe (raport roczny)

- Wybieramy zakładkę **Raporty**
- Wybieramy **Raport ilości zlikwidowanych kotłów na paliwa stałe**
- Wybieramy **Rok**, za który ma być wygenerowany raport
- Nie zakładając żadnych innych filtrów klikamy **Pobierz xlsx**
- Otwieramy raport celem omówienia zwróconych danych

Ćwiczenie 8

Raportowanie danych – Raport wielkości redukcji zanieczyszczeń (raport roczny)

- Wybieramy zakładkę **Raporty**
- Wybieramy **Raport wielkości redukcji zanieczyszczeń**
- Wybieramy **Rok**, za który ma być wygenerowany raport
- Nie zakładając żadnych innych filtrów klikamy **Pobierz xlsx**
- Otwieramy raport celem omówienia zwróconych danych i porównania go do raportu z ćwiczenia 7.

Ćwiczenie 9

Pobieranie danych z bazy do arkusza xlsx

Ćwiczenie to ma na celu pokazanie jak pobrać wszystkie wprowadzone dane do arkusza xlsx. Format taki może służyć Użytkownikom do wykonywania niestandardowych analiz a także jako nośnik informacji między różnymi bazami/narzędziami/arkuszami.

1. Wybieramy zakładkę **Inwentaryzacja**
2. Pole filtrów – **wyczyść**
3. Pole operacje – **eksport do xlsx**
4. W oknie należy kliknąć **Wygeneruj**
5. Po wygenerowaniu raportu należy kliknąć **Pobierz**
6. Plik w formacie xlsx zostanie pobrany i zapisany we wskazanym miejscu.
7. W oknie należy kliknąć **Zamknij**

Do arkusza Excel eksportują się tylko adresy, które mają wypełnione dane. Adresy puste nie podlegają eksportowi. Pobrany plik zawiera pełną historię adresów, łącznie z danymi archiwalnymi.

W ćwiczeniu tym może nastąpić problem ze zgłoszeniem dużej liczby eksportów w krótkim czasie. Baza bierze pod uwagę kolejność zgłoszeń o eksport danych. W wypadku, gdy zgłoszenie jest w kolejce, ponieważ inne eksporty są generowane, nastąpi automatyczne przekierowanie do zakładki **Pokaż wcześniejsze eksporty**. W zakładce tej wylistowane są eksporty już wykonane (posiadają przycisk Pobierz) oraz będące w kolejce (brak przycisku Pobierz). Jeśli Baza wygeneruje już żądany przez nas plik (sprawdzamy po użytkowniku lub gminie), po prawej stronie wiersza pojawi się przycisk **Pobierz**. Jego naciśnięcie spowoduje pobranie arkusza. Jeśli plik nie posiada jeszcze opcji Pobierz, należy co pewnie czas odświeżyć stronę w przeglądarce. Wystąpienie tej sytuacji na co dzień jest mało prawdopodobne, jednak na szkoleniu może się pojawić.

Wykonując eksport bazy do xlsx, w oknie dialogowym zawsze pojawia się informacja, na podstawie danych z jakiej godziny zostanie on wykonany. Najbezpieczniej jest eksportować dane po ok. godzinie od ich wprowadzenia. Np. przy próbie wykonania eksportu, w oknie

dialogowym pojawi się informacja: Eksport zostanie wygenerowany na podstawie danych z "28-02-2019 09:44:08" - to oznacza że kolejny raz będzie aktualizował automatycznie eksport o 10:44,

Wprowadzenie powyższego mechanizmu spowodowało przyśpieszenie działania Bazy, gdyż eksporty w czasie rzeczywistym wymagają dużej ilości przeliczeń w krótkim czasie. W wypadku wykonania eksportu dużej ilości danych i/lub wykonanie tego przez kilku użytkowników w zbliżonym czasie powodowało przeciążenie bazy co skutkowało informacją o błędzie.

Informacje ogólne dot. raportów.

- 11 raportów tematycznych, z czego z czego 5 raportów rocznych, które zostały wprowadzone do Bazy w lutym 2018.
- Wszystkie raporty pobierane są do xlsx. Założenie filtrów powoduje zawężanie zakresu raportu stosownie do zastosowanych filtrów.
- Wartości dodatnie w raportach emisyjnych oznaczają redukcję emisji, tzn. o ile kg została ona zredukowana.
- Wartości ujemnie świadczą o wzroście emisji i należy je interpretować jako wzrost emisji od stanu pierwotnego.
- Raporty roczne (raporty za rok) – zakres dat od 1.01 a 31.12 wybranego roku.

Rodzaje raportów i ich krótki opis:

1. Raport danych z inwentaryzacji – jest raportem tożsamym z export xlsx. z poziomu zakładki Inwentaryzacja. Jest to wylistowanie danych do adresu, łącznie z historią inwentaryzacji pod danym adresem (jeśli występuje)

2. Raport emisji na podstawie inwentaryzacji – raportuje w formie listowania emisje substancji dla każdego z adresów wprowadzonych do bazy inwentaryzacji. Raportowane jest 7 substancji.

3. Raport gęstości emisji na podstawie inwentaryzacji – raport będący wynikiem działania dzielenia: emisja/powierzchnia gminy. Pokazuje sumaryczną emisję oraz gęstość emisji.

4. Raport przeprowadzonych termomodernizacji – jest to szczegółowy wyciąg z bazy ze wszystkich wpisów, również tych bez historii inwentaryzacji. Można wskazać stan na dzień – wylistuje adresy (co do lokalu), w których wykonano którąkolwiek termomodernizację do wskazanego dnia.

5. Raport porównawczy emisji – bierze dane również bez historii. Dane wprowadzone w wybranym roku (na zasadzie inwentaryzacji ale z datą od, mieszczącą się w zadanym zakresie

dat) też są brane pod uwagę w raporcie. Wpisy które zostały dołożone do bazy (ich fizyczne wprowadzenie do bazy przez użytkownika nastąpiło w roku mieszczącym się w wybranym zakresie dat) ale nie posiadają daty **od** nie wchodzi w raport, ponieważ raporty bazują na zakresach dat zdefiniowanych w ankietach a nie na aktywności użytkowników.

6. Raport danych osobowych – bazuje na wygenerowanych formularzach dot. przekazania danych osobowych. Baza domyślnie nie zawiera tego typu danych ani nie umożliwia ich wpisanie, więc obecność tego raportu jest czysto formalna. Adres nie jest daną osobową – o tym trzeba pamiętać.

7. Raport ilości zlikwidowanych źródeł na paliwa stałe (raport roczny) – raport badający ile źródeł na paliwo stałe ubyło w ciągu danego roku w gminie. Bierze pod uwagę tylko wpisy z historią, gdzie data od zawiera się w wybranym roku raportu. Raport jest różnicą stanów baz, np. raport za 2018 to różnica pomiędzy bazami 31.12.2018 a 31.12.2017.

Jeśli wymieniono kocioł stary od 5-10 lat i powyżej 10 lat na kocioł do 5 lat to liczone jest to jako likwidacja!

8. Raport ilościowy wymian źródeł ogrzewania z paliwa stałego na inne (raport roczny) – raport podobny do raportu nr 7. Bierze pod uwagę tylko wpisy z historią, gdzie data od zawiera się w wybranym roku raportu. **Do raportu wchodzi wymiany również na nowoczesne urządzenia na paliwa stałe!**

9. Raport ilości przeprowadzonych termomodernizacji (raport roczny) - bierze pod uwagę wpisy zawierające „datę od” mieszczącą się w ramach raportowanego roku. Raport agreguje dane pełnego adresu, tzn. że jeśli w budynku wielolokalowym wykonano choć jedno działanie termomodernizacyjne, to w raporcie adres/budynek uznawany jest jako poddany termomodernizacji. Dla raportu nie ma znaczenia ilość wykonanych działań – niezależnie czy będzie 1 czy 3 do raportu dany adres i tak wejdzie.

10. Raport zainstalowanych OZE (raport roczny) – raport biorący pod uwagę wszystkie adresy. Bazuje na odpowiedziach w ankiecie w pkt. **Zastosowane odnawialne źródła energii.** Agregacja danych do adresu. Muszą być adresy z datą od, żeby system mógł znaleźć adres, który mieści się w raportowanym roku.

11. Raport wielkość redukcji zanieczyszczeń (raport roczny) – brane są pod uwagę tylko adresy z historią, data zmiany ogrzewania musi mieścić się w ramach raportowanego roku, np. raport za 2018, tzn. że data 1.01 a 31.12.2018. Jest to raport, który odzwierciedla redukcję emisji w ciągu roku w gminie.

Problemy zgłaszane przez Umarsz/Użytkowników

- **Zmiany nazw ulic** – temat dość problematyczny. Zmiany nazw może wykonywać jedynie Administrator, czyli UMWM, jako posiadający możliwość dostępu do katalogów. Gminy powinny zgłaszać zmiany do Administratora. Jeśli nastąpi zmiana

ulicy przez Administratora to zmianie ulegną również adresy we wpisach już istniejących, tzn. że zmiana zadziała dla wszystkich wpisów dotyczących danej ulicy.

- ***W jaki sposób weryfikować poprawność wprowadzonych danych*** – bazować na raportach i danych przez nie generowanych. Dzięki ich przejrzaniu można wyłapać podejrzane nieprawidłowości oraz podejrzane wpisy. Można wspomnieć chociażby o raportach dotyczących emisji zanieczyszczeń (nr 2 i 11), gdzie wartości dodatnie są poprawne a ujemne sugerują na przyjrzenie się danym pod kątem ich poprawności.